

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Anneli Larsson

Härad: Frosta

Adress: Sjövinge

Socken: Ö. Sjövinge

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941

Född år: i

Sektion 1 lista nr 11 Bystämman.

Ltn. I: 11.

Hur bystämman gick till.

Sammankallande.

Tid och plats för bystämman.

Lista nr 13 Byföreståndares

Ltn. I: 13

Benämningar

mer de tillsattes.

Deras utgifter.

Lista nr 14 Byarkiv

Ltn. I: 14.

Byhandlingar.

Hur de förvaras.

Protokoll och papper.

Skriv endast på denna sida!

Cet. 11

Sektion 1 lista nr 11 Bystämmorna

1. Bystämmor har förekommit i hela socknen.
2. Beskrivningen är Åsplinge by.
3. De har alltid och förekommer ännu med äldermansgille, bystämmorna.

Byn är ju indelad i nummer, från 1 till 20.

Fler gammal seden är med äldermansgille vet man ej, de är då över 100 år.

Jag har sjött varit vid flera äldermansgille, den jord vi har är byns.

De går omkring på ställen i nummervis, som di skall ha bystämma.

Där är flera ställe på ett nummer. Södergård och Rosentorp är ett, de är ju större ställe.

Di större ställen är ju stadgade att ha bysamling, men di mindre, småställen kan ju bli befriade, om di inte vill. Men ingen, utom husman, leder de gå förbi.

Di samlas också tämligen mangrant.

På di gamla bystämmorna hade di gott om hembränt, gubbarna kunde ju dricka omåttligt. Där bjöds även i rikaste mått. Di drack gökar, och språkade kort till många kom i luven på varandra. Da tala för till om, han var ju med för omkr. 65, 70 år sen, han betala jordskyllt i sin tid. De är omkr 65 år sen han häjpte huset.

Bystämmorna var alltid hemma hos äldermannen, de var på kvällen.

arbr

I: 11

- Di följer ännu di gamle stadgarne vid äldermansgillen.
- De är en gammal stadga och di skall hållas någon dag mellan 10, 20 november.
- 4 Sammanhållandet sker med slutning i byahornet. De är ett kopyrarkorn, stort. De är urgamalt, både ärgigt och grått.
- För gick di i kring och luta, nu cyklar di, de sker ett par dagar innan.
- Di lutar vid vert ställe, ludar de bysamling.
- Di samlas hos äldermannen på kvällen, så bjüdes kaffe och kakor och brän vin innan stämman.
- 5 För i tiden när di hade långbord med bänkar längs åt väggen var de ju bra. På små ställe som ij var mer än stugan, fick di ryomma ut, så endast ett långbord var, med bänkar. Så lades bräder på stolar, eller stockar, som ersatte bänkar. Nu mera har di ju ett par rum, eller tre till förfogande.
- 6 När alla samlats, och di druckit kaffe, hålles bystämmen.
- Idan inte äldermannen sjök, eller vill, utses en annan till ordförande.
- Byns ärende kommer ju före, alla utskyldes för byns jordars erläggtes.
- Samt allt som är gemensamt för byn är före. Så utses älderman för nästa år.
- Om den som är näst efter i nummer, inte vill, får di gå till nästa.
- När stämman är slut, skall di ha kaffe igen och gå hem.

vishes

ACC. NR. M. 7887:3.

En gammal sed är, att varje nyttillträdd bonden skulle bjuda sitt inbräde. De var för i tiden ett halvt skop, nu är de en liter.

I bland kan de hända att flera liter har kommit.

Var och en sköter då sin flaskka, och bjuder av. Nu tar ju inte gubbarna så som förr. Den första bystämmen jag var vid för 15 år sen, var 3 nyttillträdda som bjöd inbräde. Di bjöd av sina flasker, utom de äldermannen bjöd.

Men när äldermannen tyckte där var bjödet tillräckligt, fick di taga sina flasker med hem. Han ville inte di skulle bli fulla.

Men i andra fall hämmes flaskerna, så di som vill dricka blir alldeles överfulla.

De är ju ett undantag att fruntimmer är med, men jag betalar ju arrendet för jorden. Jag är ej med utan var gång arrendet förnyas, varst femte år. Annars lämnar jag pengarna innan.

Jag gör ju så snart de blir avgjort med arrendet.

Jag diskuterar och prutar skarpt med gubbarna, när arrendet skall förnyas.

Tiden då bystämmen börja kan ej bestämmas, den är ur gammal.

Meddelare och uppskickare Amette Larsson 187 1941
70

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I: 11.

Arsh.

Sektion 1 lista nr 13 Byföreståndaren

1. Beskrivningen gäller Åsjunge by.

3. De kallades äldermän, den som utsågs. Vid varje äldermansgille utsågs äldermannen. När bystämman var slut, utsågs den nye äldermannen, den skulle göra äldermansgille nästa år.

Benäm. på gille och bystämma. äldermansgille. bysamling, lavola, bystämma.

De var ju så, att hela byalaget skulle samlas för att gå i genom byns gemensamma ärenden. Där, som på alla andra stämmer, åtminstone förs, kunde di inte ens.

De var ju värre för då di gamle bönderna hade gått om hembränt.

De var de också mera en diskussion, de blev ingen stämman efter nyare tid.

Efter senare tid omkr 50 år har de varit stämman så som de brukats. Den som utses till ordförande har klubban. Han får ju tyta ner dem då de blir nödvändigt.

Men för övergick ju förhandlingerna många gånger först i högljudla uttryck, sen när di druckit kom di i hörs riktigt.

4. Efter senare tid utsåg bymännen, vid stämman när att skriva protokoll.

De blev för i tiden läraren. Där var ju ingen av di gamle gubbarne som kunde de. När gamle skolb. Åkesson var med fick han skriva, han fick även skilja gubbarne.

Nu kan ju vem som hälet. Meddelare och upptecknare. Arnette Larsson 137. 1941

Setu 1:13

Arnette

Sektion 1 lista M:14 Byarkiv.

1. Bcker. gätter Äyringe by.

3. Gemensamma byhandlingar finns.

När jag varit vid bystämmor har jag sett den luntan.

Där finns en låda, den är nog tre alnar lång, bara smal, ett par dem, lika hög.

De är en gammal hemmagjord låda, som har vandrat runt byn i urminnes tider.

Där är bya kartan, den är så gammal och trasig, så den är fullkomligt uppsliten.

De diskuteras varje bystämma om ny karta, men blir aldrig enighet om de.

Så finns där en lunta gamla papper på bystämmor för långt tillbaka.

De var en sed för, att alla de närvarande sette sina namn. Där är ju papper med namn som är oläsliga. De äldsta äldste för 100 år tillbaka, om där fanns några då, eller något senare, har de ju nog blivit bortkastade under skrinets vandring.

Den lådan ställes fram vid bystämmor, de som vill ta del av dem.

Efter senare tid finns protokoll för varje år, rätt många år tillbaka.

Där finns även en gammal sparbanksbok, så gammal som från bankens början.

5. Där finns många papper som jag ej sett i genom, de har ju varit på bystämmor, jag sett i lådan. Den lådan flyttas varje år, till den nye äldermannen.

Meddelare och upptäckare. Annette Lomström 15/10 1941

Relu I:14

avskt